

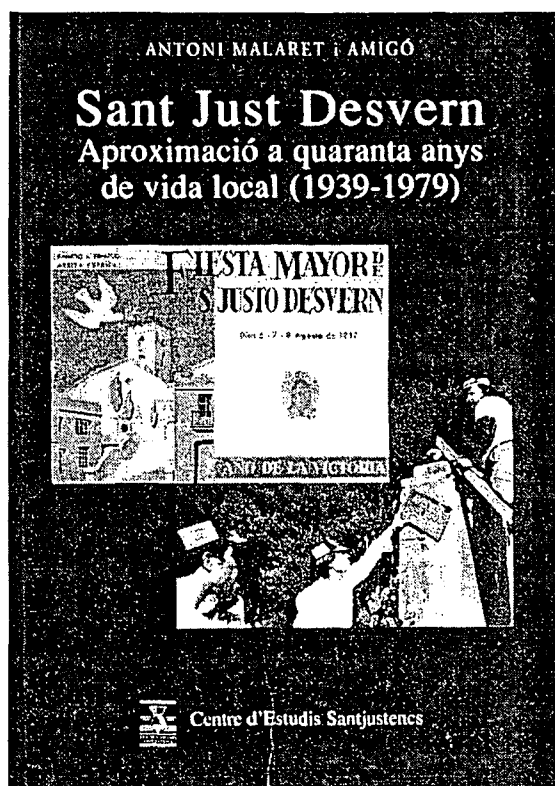
Antoni Malaret i Amigó

SANT JUST DESVERN. APROXIMACIÓ A QUARANTA ANYS DE VIDA LOCAL (1939-1979)

Sant Just Desvern: Centre d'Estudis Santjustencs, 1997

ÀNGEL MUÑOZ

Antoni Malaret ens ofereix una acurada crònica de la vida local de Sant Just Desvern en temps del franquisme i de la transició. El seu és un d'aquests treballs que esdevenen obres de referència en l'estudi del passat de la nostra comarca.

L'autor descriu cronològicament els diferents àmbits de la vida de Sant Just sense caure en una visió particularista i reductora. Així, els inicis dels capítols donen una visió general per relacionar situacions con-

cretes i locals amb el context polític i social del moment a escala global. No hem d'oblidar la visió de primeríssima mà que Antoni Malaret ha tingut de la vida santjustenca a partir dels anys trenta, fruit de la seva vinculació a l'Ajuntament i a l'entitat de més tradició social de la localitat, l'Ateneu, i de la seva militància al Front Nacional de Catalunya fins a l'any 1990 –fet extraordinari que li permetrà detallar molt un tema tan complicat d'analitzar com la resistència al règim. Aquest bagatge personal enriqueix sensiblement una obra molt ben documentada textualment i gràficament.

Després d'una breu introducció, l'obra repassa detingudament l'arribada de les tropes franquistes a la localitat i el xoc que això va suposar, començant per la forta repressió que va practicar el nou règim, fet que dóna peu a Antoni Malaret per fer una petita ressenya biogràfica de les vint-i-una persones de Sant Just que van ser víctimes de la repressió exercida pel nou poder.

Un dels aspectes més destacats, i que demostra la importància històrica dels estudis locals, és el clima generalitzat de consens entre la població davant aquests traumàtics anys, en què, per sobre de situacions difícils i canvis dràstics, van prevaler l'amistat i les afinitats personals.

Les condicions de vida de la dura postguerra van afectar de ple la localitat, que trigaria una mica a recuperar el seu dinamisme cultural i associatiu. A finals dels quaranta l'Ateneu, principal motor social i cultural de la localitat, començà a rutllar novament després d'una sèrie de problemes per aconseguir una gestora que fos acceptada pel Govern Civil.

L'apartat de la reacció al franquisme i de la clandestinitat és d'un especial interès divulgatiu i altament recomanable per a tots els lectors i estudiosos. El text

Ressenyes

és il·lustrat amb dos fulls clandestins del Front Nacional de Catalunya datats el 1943 i el 1947, respectivament, i extrets dels arxius personals de Robert Surroca i del mateix autor.

Els anys cinquanta i seixanta marquen la consolidació del règim, la recuperació de les activitats ciutadanes en un entorn de certa normalitat social i la potenciació econòmica. De tot això, aquesta obra ens en detalla un interessant recull: activitats esportives, festes tradicionals recuperades, costums, successos, etc., sense deixar de fer referència a la puixança econòmica del moment i a curiositats -per exemple, que la carrosseria dels famosos utilitaris francesos anomenats *Biscuter* es feia a l'interior d'una empresa de Sant Just Desvern-o problemàtiques -com les molèsties que suposava als santjustencs la proximitat de la Sanson, la fàbrica de ciments instal·lada a la localitat des del 1922, que havia quedat mal emplaçada enmig de l'important creixement urbanístic de la localitat.

Les transformacions econòmiques viscudes en temps del Pla d'estabilització són projectades a escala local amb tot detall, esmentant iniciatives empresarials i millores experimentades per la localitat.

Amb la decadència franquista el text d'Antoni Malaret recupera la temàtica política que tornava a la primera plana de l'actualitat d'aquell temps. La importància de la localitat de Sant Just Desvern en moviments reivindicatius com el Congrés de Cultura Catalana, l'arribada de la Marxa per la Llibertat i les vinculacions amb l'Assemblea de Catalunya són alguns dels esdeveniments destacats en aquest estudi. Mitjançant aquesta relació de fets s'enllaça la problemàtica global de la transició amb la vida quotidiana de Sant Just.

L'obra es completa amb un apèndix documental tan interessant com variat en la seva temàtica, que dona encara més rellevància a aquest estudi com a obra de referència.

Àngel Calvo Calvo

LA INDUSTRIALITZACIÓ AL BAIX LLOBREGAT, DELS INICIS A LA GUERRA CIVIL

[Barcelona]: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Consell Comarcal del Baix Llobregat, 1997
Col·lecció "Descobrim el Baix Llobregat", núm. 3

M. VICTÒRIA RUBIO DE DIEGO

Aquests materials formen part del projecte didàctic pensat per divulgar en els centres educatius d'ensenyament secundari alguns dels aspectes més rellevants de l'entorn més proper. És en el marc de la Col·lecció "Descobrim el Baix Llobregat", dirigida per Gemma Tribó i Traveria i publicada pel Consell Comarcal del Baix Llobregat, que apareix el present número 3.

Aquests materials segueixen el mateix disseny que els anteriors números de la Col·lecció, un llibre que serveix com a font de consulta i unes fitxes amb exercicis d'aplicació de complexitat diversa.

Per una banda, en el llibre es fa un recorregut històric dels antecedents immediats de la industrialització de la comarca, parlant en primer terme del creixement desigual de la població i després fent una repassada per les principals activitats no agràries de finals del segle XVIII al Baix Llobregat. El segon capítol ja entra de ple en el tema que ens ocupa i explica l'activitat industrial, dibuixant d'una manera detallada el mapa industrial de la comarca amb els diversos sectors implicats, assenyalant específicament la importància de les colònies industrials al Baix Llobregat. L'últim capítol ens parla de la consolidació de la indústria a la comarca, de la importància de l'energia en aquest procés industrialitzador i dels canvis significatius que es donen durant aquest segle, la diversificació industrial i l'aparició d'indústries amb capital forà.

Aquest llibre -de lectura no sempre fàcil per a un alumnat de l'etapa obligatòria de l'ensenyament, que està acostumat a un discurs argumentatiu més simple i concret, el que s'utilitza en els llibres de text i que d'una manera majoritària és quasi l'única font escrita amb què té contacte, llevat d'alguns casos dissortadament no gaire nombrosos- aconsegueix dos objectius. D'una banda, donar una informació molt valuosa a l'ensenyant encuriós pel fenomen industrialitzador de la comarca;